

NEVTEPENŐ  
POPRIJÉTA DEVICA MARIJA



**Zmozsna Goszpa Vogrszka.**

POBOZSEN MESZECSEN LISZT

Reditel: BASSA IVAN plebános vu Bogojni.

## Vszebina.

[bi]: Miloscse szi puna . . . . .	257
— : Neizmerna lepota preszv. Szrea . . . . .	260
Kühar Stevan: Szv. Ciril i Metod . . . . .	264
(sj.) Mozsi zsená . . . . .	267
Po A. Obl.: Krsesanszka mati . . . . .	269
Klekl Jozsef: Ka je tretji red? . . . . .	275
P.: Sztrasen zgléd preklinjavcom . . . . .	278

Drobis.

---

**Ki ne dobro, ki je vecs, ali menje dobo sznopicsov, naj mi naznani! Vsza pizma k meni, vu stamparijo nikaj!**

---

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki meszee.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko po vecskrátnih sumah, ali pa, kda bodo meli, naednok plácsajó!**

---

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga szamosztana v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.**



## NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZECSEN LISZT

REDITEL:

**BASSA IVAN**  
PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Pribaja vszaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

### Miloscse szi puna.

Velki zaklád, velki kincs je veren prijáteo za cslo-veka pa ki boji Bogá, on náide ete zaklád, právi sv. pizmno. (Modr. 6, 14). Bog je Marii daó eden taksi kincs vu sv. Ozsébeti pa velka bozsa miloscse je toiszto dála vu bl. D. Marii szvétoj Ozsébeti.

Ne bilo nikdár bogsega, ne verneseга prijátelsztva od toga, stero szta drzsale Maria i Ozsébета.

Pa ka je ozsivávalo to prijátelsztvo? Kaksi je bio njega dűh?

Nájlepsa harmonia — vkűpzhájanje — njih dve verzokoga csűtenja vu ednoj lűbézni je prikapsilo vkűper eto dvoje plemenito szrcé. Miloscса bozsа ino jákoszt szrcá je bilo to, ka szta njevi edna vu ovoj postűvale, i za koj volo szo one edna ovo za vizzoko csasztile.

Kelkokrát szta szi njevi pogucsale vezélja preminocsih csaszov, vűpanja prihodnoszti, szvoja csűtenja vu dűsevnom zsitki; kelkokrát szta drzsale tanács med szebűv od szvojih nakanenj.

Z lűbeznivov pazlivoszťjov szta iszkale edna ovoj volo szpuniti, szta poizzkale vsze prilike, kak bi stera ovoj mogla na pomocs biti, ali njoj kaksi trűd olejsati! Pa vsze ete vnoge dobrovolnoszti zrok ino námen je eden bio, naime vsze to szta delale z csiszte lűbéznoszti Bogá.

Ozsébета je csűtila, ka kda je vu szrci blizse sztopila k Marii, je tűdi bole polűbila Bogá kak prle. Maria je pa tűdi rászla v popunoszti od dnéva do dnéva tak, kak vu szvojoj nazaretszkoj szamoti.

Pa esi szta sze mogle na szlednje locsiti, vezálje lűbéznoszti sze je med njima ne pretrgnolo; njivi prijátelsztvo, stero je z miloscse i jákoszti zviralo, je ne bilo niti minlivo, niti szpremenlivo.

Kak lepi zgléd, kak kraszna példa prijátelsztva právoga je za nász to, steri prijátelsztva drzsimo, szamo ka rávno nájpotrebnesi tao dobroga prijátelsztva hvali z njega.

Lűba dűsa moja, zamán csákas csiszta vezélja prijátelsztva, esi ga ne bos tam iszkao, kde sze jedino náide.

Kelko jih je, ki sze bridko znorijo, ár kda prijátelsztva szklenjávajo, ne poglédnejo prav csloveka.

Ne je cshedno sze zavűpati v taksem csloveki, koga nam práve pobožnoszti vernoszt ino mocsna lűbav bozsа ne preporácsa.

Na szveti naides prijátlov, kelko scsés, sterih prijátelsztvo sze szamo vu zvűnesnjih znaménjaj kázse; nego vecs csakati od njih neszmes.

Prijátli ti bodejo, dokecs do mogli haszek vlecsti z

tvoje szrecse ; csi sze ti pa szrecsa na neszrecso obrné, te povrzsejo.

Zná biti, ka te nazájzadrzsijo od táksih sztopájov, steri bi njim túdi spot i szramoto szpravili ; nego oni do túdi prvi, ki do te na takse nagibali, kakstécs sze vu grehe pogrozis, csi de njihov haszek tak zselo.

Ka valá prijatelsztvo, stero je ne Bog prikapcso vküper ? ka valá, csi rávno lübézen Bogá fali z njega ? Ka valá, csi z njim tvoje jákoszti, právo vero, tvojo düso zgübis ?

Premiszli szi, lüba düsa, znaménja i potrebne lasztivnoszti právoga prijátelsztva. Právo je prijátelsztvo, stero z korná právoga, csisztoza nakanenja zraszté, stero dobra nakanenja ozsivávajo, vu sterom dobrovolnoszt kralüje, stero edna vera, edno vüpanje i edna lübézen drzsi vküper.

Právi prijáteo ti je, ki ti v nevoli pomore, v tugi te tolázsi, v dvojnoshzi tanács dá ino vu bojaj zsitka te podpira. Pa scse to ne doide !

Právi prijáteo ti je szamo on, ki ti je düse prijáteo, ki ti düsevna dobra voscsi i scsé, ki te na nevarnoszti opomina, od szpadája te nazaj drzsi. na oprávlanjn szvojih duzsnoszti z recsjov i djánjom navdüsáva, ki te na vsza dobra nagible i bátriva.

Je zsmetno taksega prijátla náidti ? Isztina, zsmetno je. Lübi pred vszem drüгим csiszto jákoszt pa de ti jákoszt na pomocs vu náidenji prijátla, z kem ti je eden zsitek i edna szmrt.

Je prijátelsztvo, stero sze zaprva za právo vidi, pa náglo mine, ár je ne bilo na fundament jákoszti zozidano.

Tak glédaj, ka do ti prijátelsztva vretina düsevne popunoszti — pa bodo, csi ti prijátlom i oni tebi vszikdar szamo dobro példo dáte. Vcsini vsza za njihovo volo, ka prava düsnaveszt dopüsztí, ali dale ne, niti z ednim sztopájom.

Szám pa túdi szamo to zseli od njih, ka je szlobodno i pravicsno. — To sze vcsi od bl. D. Marije i szv. Ozsébeta.

(bi).





## Neizmerna lepota presv. Szrca Jezusovoga.

### 3. Náj bole zavüpnö Szrcé.

**K**rszászko vüpanye sze navadno v navukih, ne povdárja tak jáko kak vera ali lübezen. Venda sze pa szmé povedati, da je vüpanye v trojsztvi bozse jákoszti szesztrica, ki má vednáko bogato erbijo, kak vera i lübezen, záto zaszlüzsi vednako priporo-csena biti.

Vüpanje je sztrahi naszproti. Sztráh nikak sztiszkávle cslovecse szrcé, záto vu sztráhi kotrige obledijo i ne szo vecs za junaska dela. Vüpanye pa szrcé razsirjávle, razposila tak rekocs po vszeh kotrigah delavno mocs i dávle pogum za náj tezsavneisa opravila. Ka miszlite ali bi szí küpec steo teliko prizadevati, csi nebi vüpao dobicska? Áli bi steo i tüdi mogeo predgar tak vrelo predgati, (miszijonar zapüsztí szvojo domovino i vu szmrtnoj nevarnoszti med divjaki oznantüje vero Jezusovo), csi nebi meo vüpanya, da bo szeme nyegove recsi szád obrodilo bár pri nisterni? Ali pitajte marlivoga vučenika i steroga koli delavca, zakaj sze tak mantra i nategüvle szvojo mocs? Odgovoro bode, ka záto, ár vüpa doszégnoti té ali ov haszek od szvojega dela.

Csi pa vüpanye teliko pomága za doszégo csasznih



namér, ka pa té nebi pomá galo krcsanszko, vise naturno vüpanje za doszého náj vékse dobrote — yecsnoga zveli-  
csanya? Vüpanje pomá ge zapovedi i pridoblenye raznih já-  
koszti rávno vüpanje vzbuja tiszto szilo, sterov sze dá nebesz-  
ko kralesztvo na szebé potégnoti. Pravo bi, da ka je szopár  
pri zseleznici, to je na potüvanyi proti nebeszam krcsanszko  
vüpanje, oprto na trdo zsivo vero. Zse prorok Izaijás pri-  
piszüje vüpanji takso macs: „Oni pa ki v Goszpoda  
zavüpajo ponavljajo szvojo mocs, dobivajo pérje kak orli  
(steri dobivlejo vszako leto znovim pérjom novo mocs)  
drcsejo i sze ne v trüdijo, hodijo i ne opesajo. (Jz. 40, 31.)

Csi je pa krcsanszko vüpanje takse pomembe vdüs-  
nom zsvljenji i tak neogibno potrebno za vecsno zveli-  
csanje, szí pa lahko zse naprej miszlimo, da je bilo Jezusi  
vednako pri szrci, kak szv. vera. J isztina nasz szveta  
zgodovina vcsi, da je nyegovo preszvéto Szrcé tüdi za  
nase vüpanje — náj bolsi vucsenik.

Bozsemi Szrci záto nemremo pripiszávati krcsanszko  
vüpanje vtom mislenji, kak mi vüpamo, da bomo, v nesz-  
koncsanoj szrecsi na veke Bogá glédali i vsivali. Jezus  
ki je bio szam Bog, je tüdi na zemli, kak je bilo zse  
povedano, glédao szvojega Ocsó, tedá njemi toga ne bilo  
potrebno pricsakovati, kak mi csákamo. Venda je Jezus  
Krisztus po szvojoj cslovecsoj-bozsoj naturi za szébe i za  
szvoje doszta vüpao; sze je jáko veszelio, csi je pri drü-  
gih vido zavüpanje ár szí je teliko prizadevao, da ga pri  
vszeh szvojih obüdi, da nam je isztina posztanolo njegovo  
Szrcé naj lepsi zgléd krcsanszkoga vüpanja.

Naj lepse sze je bár razodevala tá jakoszt v tom,  
da sze njegovo Szrcé ne nigdár na poszvetno vézalo, liki  
je vedno bilo szvojim csüténjom i zselami vizoko nad  
oblakih pri nebeszki kincsj, zanicsevalo je vsze, ka greh-  
sen szvet tak jáko lübi i stima, gorelo je le za nebeszke  
vecsne dáre: od szveta ne nikaj csakalo, vsze pa od  
szvojega nebeszkoga Ocsó. Csi pravo Jezus Zsidovom:  
„Ge je tvoj kincs, tam je tvoje szrce“, je pri tom gvüsno  
náj prvle miszlo na szvoje lasztivno Szrcé; govoro je,  
kak pravimo iz szkusnje.

Jezus je poznao le eden kincs, ki je vreden da cslo-  
vecse szrcé po njem hrepenej — kincs vnebészaj. Zapuszto  
je nebésza i tri treszeti let prébivao med nami v zemel-

szkoj püszkini, da bi lüdem povedao za te szkriti kincs, da bi vszakomi szrcé vneo hrepenenje po tom nebeszkom kincsi: ali njegovo Szrcé je vedno osztalo pri tom kincsi, pri nebeszkom Ocsi. Vsze zemelszko bogásztvo, vsze csaszti i oblászti, vsza razveszeljávanya bi lahko meo csi bi steo: pa njegovo Szrcé szí je zvolilo szirmastvo i zanicávanye i trpljenje, da je osztalo vesz csasz proszto vszakoga szvetnoga poszseljenja ár vsze zselé i csütüla vedno zdrüsene ohráno za bozse recsi, za nebésza. I to rávno tak vprvoj mladoszti, kak zágnyi dén zszivlenja.

Vu szvojem dvanájsztom leti zacszüden pita szvojo Mater. „Ali ne szta znala, da morem biti vtom, ka je mojega Ocsó?“ i na veliki pétek, zagnji dén szvojega zszivlenja pred szodcom szloveszno szpozna, da njemi za szvet nikaj ne, liki da je kráo, ki má szvoje králesztvo. Zágnya recs pa, stero je mirajocs izgovoro, je zavüpliva molitev:

»Ocsa vu tvoje roke zrocsim szvojo düso.« Zato sze je pa tüdi vu szvojem vcsenje pred vszem trüdo, lüdi pregovoriti, naj nigdar szvoji szrc ne vezsejo na minlive recsih, liki naj hrepenenje po nebeszki kincszaj. „Ne szpravljajte szí kincse na zemli, ar jih erja i mol koncsa i ar ji tátje zkopajo i v-krádnejo. Liki zbirajte szí kincse v nebeszah, ge jih ne koncsa ne erja i ne mol, i ge jih tatje ne zkopajo i ne vkrádnejo. Icsite naj prvle bozse kralesztvo i njegove pravice.“ (Mat. 6, 19. 20. 23.) „Ne delajte za jed stera miné, liki za jed stera osztáne vu vecsno zszivljenje.“ (Jan. 6, 24.).

Gda szo njemi vucsenicje vszi vezzeli prisli pravít, da szo njim tüdi hüdi dühovje pokorni, vcsaszí obrne njüvo zszelenje proti nebeszom rekocs: Ne vezzelite sze toga, nego da szo vasa imena zapiszana vnebézszah« (Luk. 10, 20).

Sziromake i preganjane blagrüje zato, „ar je njüvo nebeszko kralesztvo“ i poszebno apostolom veli: „Vezzelite sze i od vezzelja poszszaküjte, ar je vase plácsilo obilno vnebeszah.“ Neduzsno dete vesz vezzel pred apostole posztávi i právi: »Glejte taksih je nebeszko králesztvo!« Neduzsni, ki szo csisztoga szrcá, sze tak jako vezzeli, zato, pravi, ar bodo Boga glédali. I szploh vszem pravicsnim radosztno obecse, da sze bodo szvetili kak szunce v králesztvi njegovoga Ocsó (Mat. 13, 43). Za vsze tak genlivo



moli: „Ocsa! scsém, da bodo tiszti, stere szi mi dáó, tüdi zmenov tam, ge szem jaz da moje velicsasztvo vidijo, stero szi mi dao, ar szi me lübo pred zacsétkom szveta“ (Jan. 17, 24).

I da bi nase zselé scse bole vneo i zavüpanje popolnoma v trdo, sze je nazocsi apostolov velicsasztvo v nebeszko kralesztvo preszelo, kak je zse prvle obetao: „Vase szrce naj sze nepresztrási. V hizsi mojega Ocsó je doszta prebivaliscs. Csi tak nebi bilo, bi vam povedao; ar idem vam meszto pripravit. I gda odidem i vam meszto pripravim, bom pálik priseo, ar vasz bom k szebi vzeo, da bote tüdi vi, gé szem jaz.“ (Jan. 14, 1—3).

Scse poszebi sze nam je pa zavüpanje Jezusovoga Szrcá razodevalo v molitvi. Jezus je doszlakrát i dugo molo, pri raznih prilikaj, po dnevi i po noci; i scse zdaj je nas szrednik i priprosnik pri nebeszkom Ocsi. Pa kak zavüpana je bila vszigdár njegova molitev! Ka je proszo szvojega nebeszkoga Ocsó, je vszigdar prav za trdno prisaküvao; to nam je szam razodeo, gda je pri Lázarovom obüjenji pravo: „Ocsa! zahvalim sze ti, da szi me poszlüno. Jaz szem pa znao da me vszigdár poszlünes; ali za volo lüsztvá, ki okoli sztoji, szem pravo, da verjejo, da szi me ti poszlao“ (Jan. 11, 42). I kak decsinszko zavüpano proszi vu zadnoj molitvi: Ocsa! vöra je prisla, povelicsüj szvojega Szina, da tvoj szin tebi povelitsa; kak szi mi dáó oblászt nad vsze cslovesztvo, da dá vszem, stere szi njemi dao, vecs no zsvljenje. I zdaj ti, Ocsa! mene povelicsaj szam pri szebi z velicsasztvom, stero szem prî tebi meo, prvle je bio szvejt“ (Jan. 17, 1. 2. 5.).





## Ciril i Metod — szvetnika.

**S**zv. Ciril i Metod sze racsunata med nájvekse szvetnike katolicsánszke cérkvi. Szv. Cirila szo fcsaszi po szmrti zácsali csasztiti kak szvétca. Pápvov knizsniesar, Anasztázij, steri je Cirila oszebno dobro poznao, ga. v szvoji pizmeij hváli kak obscüdúvánja vrednoga dühovnika velke szvétošti pa isztlinszkoga apostolszkoga szivlenja. Szvétoga Metoda szo njegovi vucsenicje fcsaszik po szmrti csasztili za szvétca. Sztári rokopiszi dokazsüjejo, ka szo horvátje pa bolgárje csasztili szv. Cirila i Metoda zse od 900-ga leta máo; od 1000. leta máo sze je njiva csasztitev razsirila tüdi na Ruszoszkon. Na Cseszkon pa na Morávszkon szo njima v 14. sztoletji zácsali szkazsüvati jávno cerkveuo csasztitev. Tüdi szlovinci szo jiva od negda csasztili, kak je to lipo opiszao püspek Anton Martin Szlomsek. — Szv. ocsa XIII. Leon pápa je pa 1880. leta zapovedao za vszo katolicsánszko cérkev csasztitev szv. Cirila i Metoda (okrozs-nica „Grande munus“).

Zsvilenje sv. Cirila i Metoda szvidocsi, ka szta bilá velkiva szvétca. Bilá szta z imenitne rodbine ; ponüvalj szo njima imenitne szlúzsbe, pa szta ráj zapüsztila szvecko szlávo, ka bi mogla delati za szlávo bozso. Szv. Ciril je bio zse od ráne mladostzi máo právo angev v cslovecsen teli. Szv. Metod je bio mantrnik za sv. vero i cérkev. Obá szta lepi zgléd krscsánszke poniznoszti, jünacskoga szebézatajüvánja pa apostolszke gorécsnoszti za razsirjávanje szláve bosze pa králesztva bozsega na zemli.

*Szv. Ciril i Metod — apostola.*

Katolicsánszka cérkev pozna malo taksij szvétcov steri bi nan bili tak zviseni zgléd velkoga katolicsánszkoga pa apostolszkoga dühá, kak szta sv. Ciril i Metod ; v njiva zsvilenji sze lepo kázse jedinoszt sv. cérkvi. Prisla szta z Grecskoga, delala szta za szlovence, pa szta bilá sztanovitno vdániva rimszkomi pápi v tiszton zsalosztnon császi, gda szo sze njiva rojáki odtrgali od práve cérkvi. Szv. Ciril je scse na szmrtnoj poszteli molo za cerkveno zjedinjenje. Szv. Metod je bio rávno taksij miszli. To je dühovna oporoka (testament) sv. Cirila i Metoda. Szamo tak moremo razmiti, ka je tá miszeo tak lipo izrázsena v nájsztaresi cerkveni molitvaj, stere szo zlozsili escse vucsenicje szvétiva brata, pa stere szo escse zdaj v navádi pri katolicáncaj pa pri razkolnikaj.

Apostolszka gorécsnoszt je vodila sv. Cirila i Metoda, ka szta posztanola usztanovitela krscsánszke izobrázbe pa knizsevoszti med szlovenci.

*Szv. Ciril i Metod csaszti vca Matere bozse.*

Csaszti vca Matere bozse je bila nigda v szhodnoj grecskoj cérkvi doszta bole razsirjena kak na záhodi. Vszi véksi Marijini szvétki szo sze zacsnoli na szhodi ; tan odnet<sup>szo</sup> szo sze pomali razsérili tüdi na záhod. Grecski redovniki szo zlozsili nájljese peszmi v Marijino szlávo. Szvéti

Ciril i Metod szta, kak negdasnjiva greskiva redovnika, tūdi velkiva csaszivca bilá Matere bozse. Sztolno cérkev na Velehrádi je zse szv. Metod poszvéto Materi bozsoj; na njegovom grobi na Velehradi scse zdaj sztoji velicsánszka Majina cérkev. V Rimi szta szv. Ciril i Metod nájprlé mesūvala v Marijinoj cérkvi; tan szo sze glászile prve szlovenszke peszmi.

---

Drághi cstevcí! Na grobi szv. Cirila szo pobožsni vernice vnoci i vignjé vizsagali szvecse, ober groba szo pa namálali njegovo podobo. Tak naj nasa zšiva vera nigdár ne vgászne; szvejtí naj tūdi tisztin, ki szo sze od njé locšili, pa naj njim pomága, ka nájdejo pot nezáj k právoj veri pa k právoj cérkvi. Nase zšivljenje pa naj bo podoba zšivljenja szv. Cirila i Metoda.

V právoj cérkvi, o Goszpod,

Zdrūzsi vezš szlovenszki rod!

*Kūhar Stevan.*





### Mozs, i zsená.

**M**ozs náj bo vért v hizsi, ali naj nebo nigdar szamovolen, lagoji. Mozs naj zapovedávle v hizsi, pa naj poszlüsa tüdi tanácse drügi. Mozs naj szamoga szebé stíma, ali naj sze neprestíma, pa za vszako malenkoszt naj sze ne bríga. Mozs naj bo drüzsaben, pa naj ne za haja prevecs v drüzsbe. Mozs naj szí ohráni decsinszko szrcé, ali naj ne dela decsinszkoga. Mozs naj bo katolicsan zse za volo njegove zagnje yöre, ne bo pa naj katolicsan záto, ár má od toga haszek. Mozs naj pravico nad vsze lübi, venda naj ne miszli da more pravico vszakomi povedati. Mozs naj bo prijazen, ali naj szí ne iscse vszakoga za prijatela. Mozs naj sze navádi, da szí ohráni vedno, tüdi v tezsavah, mirno szrce, i naj ne bo pero, stero veter szentan mecse. Mozs naj zsví csasztno, ali naj nede csasztí lakoven. Mozs naj kazse jaszno veszélo lice, ali naj sze nikomi ne prilízávle.

Zsená naj bo korona hizse, pa naj nigdar prevecs ne prítiszka na njo. Zsená naj bo pokorna v hizsi pod zapovedjov mozsovov. Zsená naj bo dzsündzs. pa naj ne zseli da bi ga vszi obcsüdüvali. Zsená naj v hizsi vsze vidí i naj ne gleda szkoz prszte. Zsená naj vu vszem lepi zgled kázse szvejti.

Zsená naj bo gledalo lepote, pa naj szvoje lepote prevecs ne gleda vgledalo. Zsená naj ma vedno príjazno

rečs, ali ne vszigdar zágnjo. Zse naj rada tala dobrote, pa naj sze zdobrotami ne stima. Zsena naj bo vrla pobozsna, pa naj ne iscse za to placсила. Zsena naj sze z drügiimi lepo razmi, pa naj ne dopüsztí, da bi sze drügi zsnje norca delali. Zsena naj osztro gleda na lepo oponásanje, i naj ne iscse pozderja. Zsena naj tak nasztople, da jo bodo povszod radi vidli.

Mozs i zsena moreta biti edno szrcé i edna düsa, pa le za dobro ; hodita naj vedno po ednoj i tisztoj poti, pa ne po tisztoj, stera pela vgreh. Mozs i zsena naj szí lejsata zsvilenje, pa naj szí ne zselita, da bi vedno vzsi-vala szladkosztí zsvilenja. Mozs i zsena naj lübita mer, ali naj ga ne küpüjeta, naj deco vzgájata, pa ne cartlata ; naj szkrbita za prihodnoszt dece, ali na szvoje naj ne pozábíta, lübita naj csaszno zsvilenje, ali naj ne pozabíta na vecsnoszt.

(sj.)







## Krscsánszka mati.

### 3. Zakaj naj mati dela.

**P**o zdávanji presztopi mláda zsená prag novoga doma. Vnogoj szpádne teska szkrb na szrcé pa szí miszli: „To je te hizsa, ge bom delala pa trpela, ge bom szvojím v zvelicsanje eli pa v pogüblenje; to je hizsa, sz stere me brscasz odneszého na tiho njivico preminocsij.“

Sto pa scsé tesko delo dovršiti, on neszmi dugo pred delom sztáti pa premislávati tezsáve, stere de sz njím meo. Premiszli szí szamo, ka naj dela, pa kak naj dela, pa zatem zacšne delati ze vszov odlocsnosztjov pa z gorécsnosztjov. Tak naj túdi vszaka zsená dobro premiszli, ka scsé doszégnoti v szvojoj drzsini, pa sze te naj vcsaszik hápi szvojegá dela.

Ka naj scsémo doszégnoti pri szvoji domácsij? Dobra zsená more pred ocšmi meti; vsze szvoje domácese fcsiniti za szrecsne na tom szveti, pa szkrbeti, ka do po szmrți vszi zvelicsani. Szrecsa na tom szveti pa sztoji v zdrávji, pa ka naj cslovik má pa túdi zná tiszte recsi, stere szo potrebne za sztán pa za dobro zšivljenje, stero má podlago v zšivoj veri do Bogá.

Szkrb za zdrávje pa za zsvljenje decé sze zacsne prlé, kak szi naváđno miszlimo. Dokázano je, ka szo deca pijáncov vecskrát norcsaszta pa szlaba. Zato dobra zsená more od opojnij pijács nezáj drzsati nej szamo szebé, liki túdi mozsá. Prebiváocom várasa Karthago je v zákou-szkom zsvljenji bila prepovedana zvün vodé vszaka pija-csa. Noszecsá mati pa uaj túdi pázi, ka nede preteskoga dela oprávlala, kaj zsmetnoga zdigávala, áli pa kaj sze z velkov zsalosztjov dreszelila. Vsze to zná na kvár biti njénoj deci. Nadele csi je mati náglj csemérov, te deca posztánejo trdokorna pa nebogavna.

Roditelje morejo szkrbeti deci za obleko pa za hráno. Ge je pomenkánje v hizsi, je to nájvecskrát kriv mozs, ki je pijáni, eli pa zsená, ka je zapravlászta. Pijánsztvo je isztina velki grej pri vszakom, nájvéksi je pa itak pri roditelaj; vnébokricsécsi grej je, záto ka vsze, ka májo, znoszijo v kresmo, escse krváve zsüle szvojij domácsij, deca pa nancs potrebne obeke nemajo. Nigdár nega penez za domacse vszakdenésnje potrebc sine. Jaj taksim rodite-lom! Divje zvirine, kovran, orozlan, tigris, do je scse tozsile pred szodbov, ka szo reksi one, csi rávno zgrab-live, szkrbele za szvoje mláde, taksi sztárisje pa ne szkr-bijo za szvojo deco.

Nadele morejo sztárisje szkrbeti, ka szo njim deca kaj navcsijo, pa ka znájo delati. V tom poglédi pa gresi pa zanemári szvojo duzsoszt vnogi roditeo. Nájdejo sze taksi, ki právijo: „Kmet szam jesz, pa kmet naj bo túdi moj szin. Nej sze njemi trbej vcsiti.“ Kaksa neszpamet je to! Pa sze pri kmetiji reszan nej trbej nikaj vcsiti? O kabi nej? Pa scse kelko! Záto naj sze navcsi vszaki jako dobro to, ka njemi trbej za szvoj sztán. Vej tisztij lúdi, ki nikaj nevejo pa sze szigdár dela bojijo, nindri ne márajo. Vcsenjé pa túdi nikomi ne skodi. Ka cslovek zná, to njemi je na haszek. Naj sze vcsijo záto deca rokodelszta, naj radi cstéjo knige pa krscsánszke novine,

pa naj radi odijo v solo. Sztarisje pa tüdi morejo szkrbeti za to, ka deci kaj pripravijo, ka do je meli sz kem obdeliti. Csi pa zsivejo v szirmastvi, pa v taksij razmeraj, ka sz nemrejo toga szpraviti, te pa naj nedo zavolo toga zsalosztui. Daj rad, ka premořes, szirmakom, pa po svojoj moci podpiraj dobre námene. Bog ti tvoji dobrij del ne pozábi.

Ka pa pomága bogásztvo pa celi szvet, csi cslovek dobro zs njim ne ravna, csi sze ga nevej poszlüzsüvati? Prvo je, naj z deteta pasztáne ednok dober pa posteni cslovek. Rávno v drzsinaj sze vidi, kak grozno velko skodo májo gresne sztrászti pa szlabe naváde za vsze domácese. Kak lepo bi bilo zsvljenje v drzsinaj, csi nebi bilo pijánsztva, kreganja, pokvarjenoszt decé pa znánja — — —. Vszaka sztrászt pa vszaki grej predüri vszem domácsim tisztoga, sto ga má. Deca, stera sze szlabo gojijo pa nemajo proti szlabomi pozselenji nikse moci posztánejo zse na tóm szveti neszrecsna. Záto zse zdrava pamet veli, naj gojijo roditelje szvojo deco za dobre pa mocsne lüdi, steri do hüdo znali zatreti nej szamo v szebi, liki tüdi v drügij.

To sze pa ovacsi nede moglo doszégnoti, csi nedo deca pa roditelje preverjeni, ka jé eden ober nász, ki vsze to zapovedávele. Kak naj vesini záto mati szvojo duzsnoszt, ka njoj dete posztáne dober pa posteni cslovek? — Csi ga zgoji v sztráhi bozsem pa ga navcsi vsze delati za nebésza. Brezi práve vere pa brezi Bogá nega dobroga zsvljenja. Kaksté mo lipo pravili deteti, kak je lepo csiszto zsvljenje, pa kak lipo je, csi necsamurnoszt v szebi zateremo — csi nema zsive vere, te itak nede moglo szküsnyávam proti sztáti. Szamo te bo sztánovitno escse v nájhüsem boji, csi de vervalo, ka jé ober njega vszemogocsi Bog, steri de ednok oszter racsun terjao od vszake recsi pa od vszake miszli, szamo te ga nedo mogle szküsnyáve zmotiti, csi de sz znalo premiszliti: pred me-

nov jé zsvilenje pa pogüblenje, kak neszpametno bi bilo, za krátko vzsivanje zgübiti vekivecsno szrecso !

Brezi vere je dobro zsvilenje nej mogocse, pa brezi toga je nej mogocsa tüdi zemelszka szrecsa. Mér pa zadovolnoszt szhájata szamo tam, ge je zsiva vera domá.

To valá za szrecso na tom szveti. Záto je duzsna vszaka mati pa szaki ocsa szkrbeti za szvojo deco v vszej zadevaj. Eli je pa to vsze? Eli szmo mi szamo za zemelszke szrecse volo na tom szveti? Vsze poszvetno bogásztvo pa csaszt, imánje pa szirmastvo, prosztoszt pa bolecsina, vsze miné, pa pride vecsnoszt. Ka je grenkoga eli szlatkoga na zemli, je vsze minlivo, podobno teskomi deli, eli pa tezsávnoj poti. Vsze miné, pekeo pa nebésza pa osztáneta; onjeva szta vekivecsniva tüdi za deco, stera szo sztarsom zrocseña. Kak neszpametni bi bili tisztí rodítelje, steri bi glédali szamo na to, ka naj njüva deca po lepoj poti idejo, pa nej na cio, kama naj pridejo! Steri sztarisje szamo to májo pred ocsmi, ka bi njüva deca szamo doszta mela pa lejko zsviela, tisztó szo nej krscesánszki sztarisje, liki nevernicje. Mati, stera verje v vecsnoszt, sze more odlocsiti zse pri rojsztvi deteta: Naj sztáne kelkosté, moje dete neszmi biti pogübleno; vcsiniti scsém vsze, ka bom szamo mogla, naj pride ednok v nebésza, za koj je je Bog sztvoro!

Tak bi mogli delati sztarisje escse te, csi bi vecsno zvelicsanje zemelszkoj szrecsi proti sztalo. Vszaki sztaris bi mogeo ráj vsze pretpreti pa sze vszemi odpovedati, kak pa nebésza zgübiti. Pa szkrb za düso ne sztoji nigdár proti nasoj szrecsi na tom szveti. Zaisztino valá tü za roditele recs Goszpodnova, ki právi: »Iscsite predevszem králesztvo bozse pa njegove pravice, vsze drügo vam bo podeljeno.« Csi sze deca gojijo za nebésza, pa je materino szrcé prepajeno z právvov lübéznosztjov do Krisztosa, steroga vola sze szpunjávle pri deci, te deca zrasztéjo v sztráhi bozsem, do obscuvana od navádne lejkomislenosztí, stera

deco telkokrát fcsini neszrecsne. Szamo te szmej vūpati mati, ka do njéna deca mela mocs v szkūsnjávaj zsvljenja, zavūpanje v Bogá pa mér szrcá nej szamo v zláti dnévaj mladostti, liki tūdi te, gda sze materino oko zapré v szmrtnom szpánji. Krisztus je pravo: „— — — vsze vam bo podeljeno.“ Záto: bozsi blagoszlov, mér pa szreco do vsivála deca. Ka drūgo scse zseleti, krscsánszka mati? Právi námen vszega tvojega dela more biti, ka szvoje dete pripelas v nebésza.

Jé pa escse nekaj drūgoga. Tūdi za tebé pride csasz racsundávanja, dén szodbe za vekivecsnoszt. Bog je nad nami, szvojo volo nam je nazveszto v szvoji zapovedaj, po sterij de nasz ednok szodo.

Bog je dáo roditelom velko csészt, gda je je posztavo za szvoje namesztnike pri deci. Od té velke csészti sze pa tūdi doszta csáka Málo dete, stero je sztvorjeno po bozsoj podobi pa pri szvéto krszti opráno v Krisztusovoj krvi, je zrocso Bog materi pa ocsi z recsmi: „Vzemita to dete, pa mi je gorodhránita. Bojta njemi hranitela pa csuvára! Szkrbta za njé, záto ka bom od váj racsun terjao! Csi pride ednok csiszto pa szvéto pred szodbo, je zemem k szebi v nebésza, ka posztáne delnik vsze moje császti Na tebé, ocsa, pa na tebé, mati, ne pozábim. Za vsze delo pri mojem deteti dobis tūdi ti placilo. Sto drūgim v nebésza pot pripravla, on je vreden, ka szám gori pride. Prav dober szlūzsbenik, da szí bio v málom zveszti, te posztávím za vékse, odi v veszélje szvojega Goszopa!“ Kem vékse szo bilé szkrbi, kem vékse je bilo delo pa zvesztoszt v tezsávaj, kem bole szta sze ocsa pa mati darūvala szvétoimi pozvánji, tem vékse de placilo. Kaksa szreca za roditele, celo vecsnoszt biti pri szvojem deteti, stero szo resili sz szvojím trūdom! To de velka radoszt, to do nebésza v nebészaj.

Csi do pa deca zavolo roditelov pogūblena, ka de pa te? „Poberite sze od méne, vi prekléti, v vekivecsni

ogen!“ de velo ednok Szodnik pogüblenim. Vidla bos, mati, szvoje dete v vecsnom ognji zavolo szvoje nemarnosztzi. Nebésza szkoro nedo mogla biti vecs nebésza za roditele pri toj groznoj miszli. Eli bi pa reszan najslji taksi roditelje odprta nebeszka vráta, csi szo szami krvi szkvarjenjá szvoje decé? Szodnik de kaznúvao túdi tiszte, ki szo tálnicje pri grehi. Pri grehaj pa, stere delajo deca szo tálnicje nájvecskrát roditelje, oni szo krvi, ka deca gresijo, kak to zse zaj dosztakrát lejko vidimo. Tak grozna de ednok obscinszka szodba, gda do pogüblena deca kázala na szvoje sztarse, gda de pekeo odprti, pa de szégao plamén zse zs njega: „Vi szte nej szpunjávali szvojij duzsnosztzi, vi szte nej meli práve lübéznosztzi domené. Zavolo vász szam pogübleni. Da bi na mené pazili, me vesili, kaznúvali, nigdár nebi tak delects zájseo.“ Nebozse mati, ka povest ti nató? Isztina je, ka právi szv. Paveo: „Sto pa za szvojo deco ne szkrbi, je vero zatájo pa je hüjsi od nevernika.“ — Premiszli zaj, mati, dobro eta: — Moje dete pride pred sodbo. Pride v nebésza ali v pekeo. Njegova vecsnoszt viszi od mené. Csi bom szlabo szpunjávala szvoje duzsnosztzi, te ga pogübim. Ne bom záto szamo to csinila, ka rávno morem, liki vsze, ka de szamo v mojoj moci, naj sze mi li dete zvelicsa. Bog mi dá k tomi szvojo pomocs.“

*Po A. Obl.*







## II. Kaj je tretji red ?

**V** prvom navuki szem vam razlozso, da je tretji red z prvim ino drugim redom edne plemenitoszti, ar je nasztovitel vszeh treh redov eden, ar pravice i miloszti deli po szvete matere cerkve dolocstve edne ino, ar namen i zsviljenje njegovo je edno z prvin ino drugim redom. Namen prvoga i drugoga reda je namrecs, naj Jezus ma zarocnsiske duse v szamosztanah stere szamo i jedino njega iscsejo. I tretjega reda namen je ravno to. Med szvetom da zarocnsiske duse Jezusi nebeszkomi zsenini. I kda njemi je da, te obrvim sztem tolazsi njegovo Szrce, da szvojov pobožnosztjov k njemi zdigne i pela poszvetne ovcsice, obrdrugim pa, da je za grehe vcsinjene pomiri ino tolazsi. Prvo szm zse szlisali, glejmo zdaj to drugo :

\* \* \*

Cse bi vszaka dobra dusa v kloster sztopila, sto bi davao med szvetom dober zgled, sto bi hodo v cerkev, sto bi molo i tolazso Jezusa v oltari prebivajocsega ? Te bi szamo hüdobni sze zbirali okoli oltara i bi sze szlabogodilo Marijinomi Szineki.

Zdaj pa szo med szvetom tüdi vnoge pobožsne düse, ne szamo po szamosztanih i ma Jezus tolazsnike, zarocsnice ravno tak tü med nevarnosztmi, kak tam med varnimi, mirnimi sztenami. Tretjired drüzi te dobre düse, naj razprsene med hüdobnimi sze ne pokvarijo i pogübijo; tretji red da posztáve od szvéte materecerkve potrjene i zsnjimi te verne, dobre düse vézse veden sopek, kak povreszlo vnogo bétev v eden sznop i ga polozsi vszaki den, kot prijeten dar pred oltár po vszem sirokome szveti na veszelje dragomi Jezusi. Obdrzsanje posztáv, regul je to povreszlo stero vszeh nasz düse, njéne molitve, djanja jedini Bogi na csaszt vszaki den i pomiri razsaljeno Szrce Jezusovo.

I kak pri sznopi ali rozsnom sopki, cse je ravno ne vszako betvo vednomero lepo i bogato i ne vszaka cvetlica ednoga plemena i edne lepote — vendar szküpnoszt je dopadljiva i menjse vlati ter prosztejse rozšice v toj szküpnosztmi dobijo od tih imenitnejsih veljávo i ceno, ravno tak szpopolni nepopolnoszt naso popolnoszt nasih szvetih bratov in szeszter, ki zsivejo, ali szo zšiveli v nasoj szvetoj Franciskovoj familiji i tolazsijo Jezusovo Szrce k njihovim vrednoszt am prikapsena nasa dobra dela. Dozdaj jih je do devét deszét med blazsene ino szétce preszeti, ki szo v tretjem redi zšiveli i ponjem sze poszvetili. Kelikih szveto zšivljenje sze pa escse preiszkava, naj po szodi szvete materecerkve szvojo zaszlüzseno csaszt, to je meszto na nasih oltarah dobijo.

Vszaka vrszta i vszaki sztán ma zasztopnike med szvétimi tretjega reda. Vladar sze ma obrnoti na szv. Ludovik krala, vladarcaa na szv. Elizabeto kralico, dühovnik na szv.

Ivoja ali bl. Janosa Vianneyszkoga ledicsni na szv. viterbszko Rozo, zakonski na szv. Elizabeto kralico dovci ino dovce na bl. Ludoviko Albertonijszko ali bl. Michelino Petaro, rokodelci na bl. Nevolonusza sostara,

ali bl. Hippolita Galantini tkalca, vojaki na bl. Gerarda iz Villamagna, krizsarszkoga vojoka i. t. d.

Vidite dragi bratje ino szesztre ti nasi szveti bratje ino szesztre szo te lepe, pune, rodne vlati te prijetnoga düha rozse sterih lepota i dobrota nasz szlabe vlati, proszte roszice podpira, zakriva, szpopolni, da tak sze Bogi mi ponjih dopádnejo i nase molitve i dobra djanja Jezusovo Szrce potolazsijo.

*Klekl József*





## V sztrasen zgléd tisztim, ki preklinjajo.

**N**ej je scse minolo doszta let, kak je zemla zakrila ednoga csloveka, steri sze je drzno vecskrát preklinjati Bogá pa nebésza; nej je bilo tak szvéte recsi, ka je on nebi oszkrunjávo sz szvojim bozsnim jezikom. Previdnoszt bozsa njemi je pa poszlala v kázen grozovitnoga raka, steri je pocsászi glodao njegova neszrécsna vűszta. „Sz kem sto gresi, v tom te tűdi trpi“ — právi szvéti Dűj v knjigaj modroszti. Té sztradne recsi, stere do sze poleg bozse pravicsnoszti escse v pékli szpunjávale v neszrecso pogűblienim, szo zadele toga neszrécsnoga csloveka zse na toj zemli. Od njega scsémo szpregovoriti nekolko recsi, pa sztradne kázen, stera ga je doszégnoła, nemremo inacsi zéti, kak za miloszt bozso. Sto de csteo té recsi, naj szám szodi, da naj szí premislávle, lejko tűdi vecskrát szám gresi sz szvojim jezikom proti Bogi.

Tri leta pred szvojov szmrtjov je zapazo té cslovek eden máli lisáj, steri ga je csiduzse bole zácsao boleti,

tak ka sze je hapo skrábati po njem pa ga z zselezom zsgati. Pa je bilo vsze zamán! Szirmák szi je szamo bolecsine delao. Komaj je preteklo nekolko meszecov, pa sze je zse po rani, stera sze njemi je napravila, vsze kázalo, ka je rak. Szilili szo ga, naj dovoli, ka njemi ga zdrávník vö zdubé, ka je on tüdi privolo. Zdrávník njemi je meszo do cselüsztí vö zrezao, ka bi tak raka zevszema pregnao. To sze je zgodilo v bolnisnici blizánjega meszta; vsze hvále szo vredne uszmiljenke, stera szo tak dobro zs njim ravnale, ka sze je za tjedén dni lejko nezáj domo povrno.

Sztarisje, prijátelje pa szoszedje szo sze vszi csüdivali, ka je tak hitro odzdravo. Níkelko csasza szo miszlili, ka sze njemi rak ne povrné vecs nezáj. Pa da je nej vsze tak natenci szpunjávo, kak njemi je zdrávník velo, záto je za krátek csasz csüto znova bolecsine, pa je presztraseni opazo, ka sze njemi bolecsina odznotra vküp nabira. Zdrávník ga je nagucsávao, naj szi dá raka scse ednok vörezati — da je pa betezsni k zse za to nej meo vecs kurázse. Od tejmáo sze je rak razsirjávo po vüsztaj pa njemi je nej dáó pokoja nej vuoci pa nej vudné. Za nekolko meszecov je do kozse prejo pa sze je te znova zácsao vüszta razjedávati, pa je tak vküp potégno, ka szo sze szkoro nej mogle vecs odpirati. Bolecsina je pa tak velka bila v vüsztaj, ka szo zácsali scse zobjé vö kapati, po dvá pa po trijé naednok. Lejko szi miszlimo, kak tezske je jemáo k szebi hráno, kak szo njemi gracsüvala lica szüha, pa ka ga je scse nájbole mantralo, je bilo to, ka je naprej vido, ka na celom szveti \*nega vecs vrásztva za njegove bolecsine. Glász njemi je esiduzse bole szlab gracsüvao, nazágnje szo ga pa nancs razmiti nej mogli. Nezgovorne bolecsine szo njemi nej dalé szpati; podrügo leto je trpo, ka szi je ni edne vöre nej mogeo szladko preszpati.

Vsze meszto sze ga je ogibalo, kak csloveka, stera ne

mára za Bogá, Bog pa nej za njega; szamo domácsi dühovnik ga je goszto pohájao, ponjem njemi je posilalo tolázsbo bozse szmilenje, záto ka je Bog steo njega na tom szveti kaznúvati, ka bi ga tak k szpoznávánji pripelo pa te zvelicsao. Vervao je betezsni rekcsám dühovnikovim, csi ga je rávno szovrázsna mocs zmérom v dvojnoszt gonila; dosztakrát je z velkov zahválnosztjov pravo: „Goszpon dühovnik, vi szte mi nájvéksi prijáteo!“

Eden dén je szedo na kamenoj klopi poleg cérkvi, pa ga je dühovnik, steri je mimo so, zácsao tolázsiti rekcs: „Milite sze mi, pa mi je jako zsmetno pri szrci, ka telko morete trpeti.“ Betezsni je pa odgovoro: „Nej, nikaj me ne milújte, vej znáte, ka szám nej vreden pomilúvánja.“ Dühovnik nato: „Ka pa te ka nej?“ „Oj — odgovori betezsni sz pozdignjenim glászom, steri kázse bolecsine pa znotrasnje pozsalúvánje — oj kak szám jesz neszpameten bio v szvojem, zshivlenji, kak jako szám jesz zsálo lúboga Bogá, zmérom szám sze ravnao szamo po szvojoj glávi, pa szám nej poszlúsao tisztij, ki szo mi dobro zseleli; kak pravicsno me je zaj doszégnota neszrecsa pa trplenje!“

Kaksega pou leta pred szmrtjov je scse zácsala bolezen zaisztino kázati szvojo odórnoszt, rak pa je csiduzse bole razjedávao, pa njemi je gnjiloba napunjávála cela vúsztá. Edno nocs je zváo szvojo zseno na pomocs, záto ka je scse príe nígdár nej csúto tak grozne bolecsine. Zsena je prisla, pa dá njemi je zácsala glédati vúsztá, jo je groza obisla, záto ka je vidla, ka po vúsztaj csrvjé lázijo. Do szmrti szo ga zdaj razjedávali neszmileni csrvovje, szo glodali njegov jezik, sz sterin je preklinjao Bogá, pa nikelko tjednov pred szmrtjov je zse uiscse nej mogeo razmiti, ka je gucsao. Priseo je zdrávník pa je pogledno njegovó odórnó rano. Kaksa groza je bila to! Vúsztá, cselúsztí, meszo, vsze, vsze je zse rak razgrizeo, csonte szo bilé zse obeljene, pa vsze puno csrvov je la-



zilo po zobej. „Kelko trpim, goszpon dühovnik — je pravo betezsniik — kelko trpim, gda csütim, ka mi csrvjé iázijo po zobej, steri me zshivoga pojejo.“

Sztrasma pa pravicsna kázen za jezik, steri je tak predrzno, tak grozno zsálo Bogá! Kelkokrát szo szoszedje csüli, kak sze je té neszrécsen cslovek sz predrznimi recsmi prtí Bogi szamomi obracsao. Vidli szo, kak csemérno je glédao prtí nébi, zdigno roko pa pravo sztrassne recsi: „Pridi, pridi doli, csi szí gori!“ je zakricsao vecskrát, gda szo ga csemerje zgrabili, „pridi pa bom vervao v Tebi!“ Jaj, Bog ga je poszlúno, escse szreca zanjega, ka je z bozsov pravicsnosztjov prisla túdi szmilenoszt. Blázseni je, ka je szpoznao pa molo med betegom roko vszemogocsega Sztvoritela, stera ga je vdárila, ka bi sze szpreobrnó pa popravo pohüsanje, szpáko, stero jo napravo.

Zdaj bi nasz pa znao sto pitati, kak je reksi to, ka sze je té cslovek, steri je tak jako gresen pa necsamuren bio, mogeo escse szpreobrnoti, kak je mogeo presztáti tak grozne bolecsine, ka szo ga nej szküsnyáve premágale, paje nej szpadno v dvojnószto?

Nato odgovárjamo, ka szo toga betezsniika preporácsali na vecs krajov pobožsnim dúsam v molitev, pa rávno te, gda szo v ednom meszti zanjega dokoncsali devétdnévno pobožsznoszt, rávno te szo prisli po dühovnika, naj bi so, pa naj bi ga szpovedao. Pa te je zse betezsniik jezik meo razjedeni, vüsztá je zse nej mogeo odpreti, ka bi sze njemi szpodobno podelilo szv. Resno Telo; záto sze je szamo szpovedao, precssészto nej, dühovnik njemi je pa obecso v pomocs poszlednje mázanje.

Odzdaj je pa njegovo trplenje doszégnoło nájvisiso sztopnjo. Trepetao je od sztráha, gda njemi je na miszeo prislo, ka de mogeo nazágnje od gláda mrejtí. -- Szamo molitev njemi je scse dávala mocs pa batrivnoszt, dühovnik ga je pa vszaki dén obiszkaó, pa je molo za-

njega pri njegovej poszteli. Vszeli, gda je zácsao moliti, je csüto betezsniik, ka sze njemi bolecsine lejsao. Komaj jo odpro dühovnik dveri, njemi je zse betezsniik kázao z rokov pa njemi kimaó, naj moli za njega k szmilenomi, k dobrotlivomi Bogi. Betezsniik, ki je zse nej mogeo gucsati, szí je szamo miszlo na Bogá, pa sze njemi je vidlo na obrázi, ka vzsivle za csasza molitvi precstüden mér. Gda je bio videti, ka szo njemi zse võre precstete, da de sze mogeo locsiti sz toga szveta, njemi je dühovnik po-dejlo odvėzanje grehov pa szlednje mázanje. Gda szo molili molitvi za mujrajocse, je betezsniik Bogi zrocso szvojo düso, stera je bila ocisicsena v szvéti szakramentaj pa v velkom trpleni.

P.



## Drobis.

Ki do konca oktobra meszeca liszt plácsa, on kalandár k senki dobi. Ki ga ne bode plácsao, njega pa priszilimo na plácso.

**Nouvelle Revue** imenüvane francuszké novine z velikim glászom i veszéljom písejo, na kaksí nacsín sze obernejo na Francuszkom cerkvena dugoványa kakti püspekovszke palacse pa szemeniscsa, stera szo szociáldemokrátov i szlobodnozidarcov roke od szv. materecerkvi po vszojszili vkrajzalé. Vecs kak v 20 várasaj szo püspekove hizse pa szemeniscsa za visesnje ali za normalszke sole prerédili. Vu drügi 13 várasaj szo pa knigárnice i muzeume (to szo hizse za sztarino) napravili z cerkveni zidin. Vu 17 ti mesztaj szo pa kaszárne napravili, vojákcje sze drzsijo zdaj vu tihon i mirnom meszti bogoszlovcov. V 12 várasaj szo negibocsa püspekijé escse nej vkrajzéta nevejo ka bi zs njimi, ali gvüsno jé, ka tüdi vu nedosztjne roke krivovercov szpadnejo. Ali to njim escse nedojde, dale ido vu szvojoj nevernoszti, nepoznajo nikak, ka je csisztoga i szvétoga. Na priliko vu Bayeux várasí sze zgodilo, ka szo negibocsa dugovanja püspekije z árendeáli várasí na 90 let za eden frank na leto. Tam do meli zdaj prej knigárnico, szodiscse i národni ograd. Szemeniscsé je prázno.

Vu Blois várasí püspekovo sztanüvanye je váras kúpo za eden frank, muzeum bode rédo zs njega; v szemeniscsí drzsávni csasztniki dobijo prebivaliscse.

Evreux i Puy várasje szo pa ostarijo napravili z máloga szemeniscsa.

Versailles-i szo pa püspekovo hizso za szkladiscse (gránár) prerédili, szemeniscs pa za solo napravili.

Pa to szo vsze vu iméni szloboscine i pravice delali, ár je njim vsze szlobodno, szamo katolicsánszko vero drzsati je ne szlobodno.

**Glászi z Amerike.** Pobozen liszt amerikánszkij szlovcov, steri sze zové „Ave-Marija“, pise vu ednoj zág-njoj stevilki szpodánje novice, stere zselemo mi túdi nasim p. cstevcem naznánje dati. Vcsinimo pa to záto, ka bi sz tem opomenoli nase izszeljenje, na nevarnoszti, stere je tam v novom szveti gnjeszdén csákajo. Liszt pise eta :

„V Ameriki mámo za delo jako szlabe csaszé. Na jezere pa na jezere lúdi je brezi dela pa brezi krúha. Szlászti po veksi mesztoj je vnozsino lúdi brezi zaszlú-zslúzská. Vszako zajtro hodijo cele csupore taksij szirmakov od továrne do továrne, od delavnice do delavnice, pa szí iscesejo delo pa krúj. Vecskrát pretecséjo prlé meszeci, kak dobijo delo. Pa scse te v császi szamo za krátek csasz, ná pár tjednov, zatem pa te pá morejo brezi dela posztáplati. Nájbole zsalosztno sze njim godi v New-Yorki. Na sztotine delavcov sztoji zse zajtra ob stiraj pred stamparijami pa csákajo na novine. Gda je dobijo, hitro szpreglédnejo, csi bi sto v njij oznanjüvao kakse delo, pa sze te páscsijo tá. Malo kesznej zse velke vnozsine mocsnij delavcov csáka pred továrnami pa pred delavnicami, stere szo dalé oznaniti kakse delo. Tú sze morejo v rendo szpraviti, tak ka steri je prlé priseo, na tisztoga te prlé pride réd. Komi trbej delavce, szí je med temi sztotinami zebira, steri sze njemi nájbole vidijo. Vecs dveszto jij je znábiti csakalo, delo szta pa dobila szamo dvá. Ovi sze nato morejo pascsiti dele pa szí indri iszkati delo. Vecskrát sze zgodí, ka kaksí hizsni goszpodár dá oznaniti,

ka njemi trejb ednoga eli dvá tezsáka, pa naj szi prneszáta potrebno skér sz szeov. Zajtra, gda té hizsni goszpodár sztáne, nájde pred szvojimi vráti celo vrszto delavcov, ki ga proszijo za delo. Eden el dvá zaj dobita delo, ovi pa morejo iti dele.

Sto záto szám szebi dobro zselej, naj sze zaj ne szprávla sze! Szamo sto je pripravleni delati na poli, pokmetijaj na záhodi, taksi scese zná dobiti delo. Sto pa zselej delo iszkati po továrnaj pa po mesztaj, on sze britko fkáni, csi zaj sze pride. K tomi porocsili scese zapomlino to, ka opominamo vsze tiszte, steri sze nakánijo szeliti v Ameriko, csi nemajo tú rodbiné eli znáncov, ki bi njim zaisztino poszkrbeli za delo, te naj sze za nikoj ne podávlejo na tak dugo pot. Sz tem szi szamo velke sztroske napravijo, pa posztánejo taksi szirmacije, ka do sze szami szebi milili. Osztauite záto ráj na szvojoj rojsztnoj zemli, pa sze zacsnite domá bole szkrbno delati! Csi te sze domá szamo napo telko trúdili pa trpeli, kak bi sze mogli v Ameríki, szi zaszlúzsíte telko, ka te lahko zsíveli.“

Tak píse leszt „Áve Marija“. Dosztávimo mi to sztem, ka pokesz sze razmere v Ameríki ne pobogsajo, je nevarno tá potúvati, szlászti tisztim, ki nemajo tam znáncov, steri bi njim zse naprej poszkrbeli za delo.

**Kak szmo lejko pobozsno pri szvétoj mesi?** Ednoga prosztoga szamosztánszkoga brata, steri je nej bio vucseni, ovacsi pa jako pobozsen, szo lúdjé pitali, ka 'dela on med szvétov mesov, da nevej csteti. Brat njim je odgovoro; „Pri szvétoj mesi cstém tri csrknye, pa mi je to zadoszta prva csrknja je csarna, drúga je ardécsa, trétja je pa bela.“ — Gda szó ga lúdjé pitali, ka to pomeni, njim je pravo: „Csarna csrknja me szpomina na moje grehe; gda szi na njé miszlim, mi dúso obide stráj, pozsalúvánje pa oszramotenje, tá csrknja mi je pred ocsmi do darúvanja. — Ardécsa csrknja me opomina na trplenje Krisz-

tosovo ; miszlim na szv. Resno krv, stera je tekla za mené sz szvétij rán ; pri tom premislávanji sze pomüdim od dartüvanja pa do precisiscsávanja ; gda sze preciszstij méšnik, te opravim jesz tüdi dühovno precisiscsávanje. — Med zágnjim delom szvéte mese szí pa premislávlem od nebeszke szláve, stero zselem zadobiti ; na to me opomina bela csrknja.“ — Drági cstevec ! Vecskrát sze ti pripeti, ka pri szvétoj mesi nemres sz knige Bogá moliti, záto naszledúj taksega hipa toga brata pa szí premislávli ti tüdi od tej trej csrkenj.

**Lepi zgléd kmetom.** Szvéti Izidor je szlüzso kak hlápec pri ednom bogatom goszpodi v Madridi na Spanyolszkom. Obdelávao je pole ; vszako zajtro je pa zarán sztano pa je vszeli so k szvétoj mesi, pa gda je sz cérkvi domo priseo, je so za szvojim delom. Drügi hlápci szo sze njemi zavolo toga poszmejávali ; miszlili szo, ka ga sz tem odvrnéjo od njegove pobožnoszti, szamo ka szo sze vkanili. Nazágnje szo ga sli tozsit goszpodi, ka reksi doszta Bogá moli, pa tak zanemárja szvoje delo. Goszpod je nato csemeren grátao, je pozvao Izidora k szebi pa njemi je na ocsi metao, ka je nemaren pa nedelaven. Izidor ga je méрно poszlüsao, nazágnje njemi je pa pravo : „Csi de tiszto pole, stero jesz obdelávlen, menje rodilo, kak tiszto, stero obdelávlo drügi hlápci, te mi lejko dolftrgnete telko plácse, kak te zse vidli, kelko skode te za volo mené meli.“ Gda szo pozseli, je dalo Izidora pole vnogo veš zrnja, kak pa tiszto pole, stero szo obdelávali drügi hlápci. Bog je blagoszlovo delo szvojega szlugo. Pripoveszt escse právi, ka szo vecskrát vidli dva angela, steriva szta vszaki za szvojim plügom sla pa pomágala orati. — Drági cstevci, csi vam je nej mogo-cse vszaki dén iti k szvétoj mesi, te konesi pobožsno opravite szvoje zajtrasnje molitvi, prlé kak na delo idete ; Bog vasz blagoszlovi, pa angeo varüvács de vam pomágao, ka te szrečno oprávlali vasa dela.



**Bozsa roka ga je doszégnoła.** Na juzsnom Talján-szkom, v vesznici Kazamarcáni, je zsivo necsamuren cslovek, po iméni Barone Filip. Bogá pa szvetnike je zse preklinjao kak z návade, pa hapo sze je tüdi preklinjati sztvari tak, ka je po lüdej vsze skráb so, csi szo ga csüli. Nej dávno sze je té bozsen cslovik razluto v kresmi pri niksoj igri, pa je v csemeráj lücsó poleno v podobo Matere bozse pa je zakricsao: „Ti nej szí niksa Devica; csi pa szí, pa mi zlomi roko, csi mores!“ Komaj je szpregovoro té recsi, pa je szpadno natla, kak csi bi ga bozsi zslak vdáro; vecs pol vöre je nej priseo k szebi. Odneszli szo ga v poszteo; práva roka, s sterov je vrgeo poleno prti Materi bozsoj, je bila vsza roma, pa je naszkori zatem mogeo mreći. Visesnja cerkvena oblászt je té dogodek dála preiskati, pa szo szvedocje sz priszegov potrdili, ka je tá zgodba isztinszka.

**Na Francoszkom szo pá vmorili ednoga dühovnika.** V Szeverini na Francoszkom szo 27. preminocsega meszeca zacsüli sztrel sz farofa. Vcsaszi za sztrelom je pa pribeszo plivános vesz krvávi na ceszto pa je kricsao na pomocs. Lüdjé szo hitro vküp pribeszsali, szamo ka je hüdodelnika zse nindri nej bilo. Plivános je z odnemoglim glászom pravo: „Odpüsztim vam, naj vam Bog tüdi odpüsztí!“ Nato je omedlo pa za nekolko minot düso püsztó. — Taksa grozna dela sze godijo v dvajszetom sztoletji v tisztoj drzsávi, stero drzsáva sze za nájkulturneso drzsi.

**Tuzsna Portugalija.** Kak pred pár leti na Francoszkom, rávno tak sze godi zaj na Portugálszkom. Tüdi v toj drzsávi szo prisli neverniki pa krivoverci na takso mocs, ka zaj katolicsáncom krej jemléjo cérkvi pa szamosztáne, dühovnistvo pa pregánjajo. Verno kmétszko lüdsztvo szo sz tem tak razburili, ka sze je v vecsi mesztaj proti posztavilo pa nagnalo drzsávne császtnike, ki szo vrsili cerkveno roparsztvo.

**Tak je prav!** V norvédskej drzsávi je szprejéta posztáva, poleg stere posztáve more vszaksza deklina, stera scsé mozsá zéti, prlé egzsámen doldjáti, ka dobro zná kühati, sivati pa prati. Pokecs toga egzsáména ne náprávi, dotecsasz neszmi v hizsni zákon sztopiti.



## Milodári na novo bogojanszko cérkev.

Donsa József	5.—
Dervarics József	10.—
Klár Ferenc	4.—
Toplak Mihál	6.—
Pücko Ferenc	10.—
Pücko János	2.—
Jágerits Jozsef	10.—
Pücko József	2.—
Pücko Stevan	2.—
Spilák András	6.—
Horvát Ferenc	6.—
Pücko Ferenc mlajsi	6.—
Donsa Stevan	4.—
Horváth Klára	2.—
Plej Martin	20.—
Schadl János	10.—
Sztanko Martin	6.—
Pücko Antona dovida	200.—
Küplén Mihál	10.—
Schadl Ferenc	20.—
Toplak Bára	200.—
Jerebic Magda	4.—
† Horváth Bára	30.—

## Z Sztrehovec.

N. N.	3.90
Caszar Jozsef	10.—
Gerencsér János	40.—
Gerencsér Jozsef	10.—
Domankis Peter	6.—
Horvath Martin	5.—
Kamplin Martin	10.—
Kamplin Jozsef	10.—
Varga Martin	5.—
Varga Ivan	2.—
Gerencsér Stevan	10.—
Küzma Martin	5.—
Benkovics Mihály	10.—

Bojnéc Ferenc	30.—
Camplin Tamás	5.—
Bojnéc András	5.—
Schwet z János	5.—
Gerencsér Paveo	6.—
Kolossa Jánosa dov.	6.—
Bojnéc Ivan	20.—
Gerencsér Stevan	6.—
Nemecz József	6.—
Adanits Martin	1.20
Gerencsér Ferenc	3.20
Caszar Martin	20.—
Toplak Stevan	8.—
Farkas Ivan	10.—
Adanits Ivan	4.—
Varga Stevan	5.—
Horvath Jozsef	5.—
Gerencsér Peter	5.—
Caszar Jozsef sztar.	10.—
Bojnéc János	7.—
Horvath Jüri	2.—
Traibar Matjas	20.—
Nemec Martin	10.—
Benkovics András	6.—
Bojnéc Stevan	5.—
Zsenszke z Celja	1.—